

Urantia-kirja

<< [Luku 94](#) | [Osat](#) | [Sisältö](#) | [Luku 96](#) >>

Luku 95

Melkisedekin opetusten vaikutus Levantissa

95:0.1 (1042.1) KUN Intia oli monien Itä-Aasian uskontojen ja filosofioiden kehto, Levantti puolestaan oli läntisen maailman uskontojen kotimaa. Saalemin lähetyssaarnaajat levittäytyivät yli koko Lounais-Aasian: Palestiinaan, Mesopotamiaan, Egyptiin, Iraniin ja Arabiaan, ja kaikkialla he julistivat Makiventa Melkisedekin evankeliumin hyvää sanomaa. Joissakin näistä maista heidän opetuksensa kantoivat hedelmää, joissakin muissa maissa menestys oli vaihtelevaa. Toisissa tapauksissa heidän ponnistelujensa epäonnistuminen johtui viisauden puutteesta, toisissa tapauksissa syynä olivat olosuhteet, joihin he eivät voineet vaikuttaa.

1. Saalemin uskonto Mesopotamiassa

95:1.1 (1042.2) Vuoden 2000 eKr. tienoilla seetiläisten opetukset olivat jo kutakuinkin kadonneet Kaksoisvirranmaan uskonnoista, joihin vaikuttivat etupäässä kahden maahantunkeutujaryhmän, nimittäin läntisestä autiomaasta soluttautuneiden beduiiniseemiläisten ja pohjoisesta tulleiden barbaariratsumiesten alkeelliset uskomukset.

95:1.2 (1042.3) Mutta Mesopotamiasta ei koskaan täysin hävinnyt jo alkuaikojen adamiittikansojen noudattama tapa kunnioittaa viikon seitsemättä päivää. Melkisedekin aikana seitsemättä päivää pidettiin tosin huono-onnisuudessaan päivistä pahimpana. Siihen kohdistuivat mitä moninaisimmat tabut: pahana seitsemäntenä päivänä oli laitonta taittaa taivalta, keittää ruokaa tai virittää tulta. Juutalaisten mukana Palestiinaan kulkeutui monia sellaisia mesopotamialaistabuja, joiden he olivat havainneet perustuvan babylonialaista seitsemännen päivän, sapatin, viettämiseen.

95:1.3 (1042.4) Vaikka Saalemin opettajat tekivät paljonkin jalostaakseen ja kohentaakseen Mesopotamian uskontoja, he eivät siltikään onnistuneet voittamaan näitä eri kansanheimoja pysyvästi yhden ja ainoan Jumalan tunnustamisen kannalle. Tällainen opetus saavutti valta-aseman yli sadanviidenkymmenen vuoden ajaksi ja antoi sitten vähä vähältä periksi vanhemmalle uskolle monilukuisiin jumaluuksiin.

95:1.4 (1042.5) Saalemilaiset opettajat vähensivät Mesopotamian jumalien lukumäärää melkoisesti, niin että he yhteen aikaan saivat pääjumaluuksien luvun laskemaan seitsemään: Bel, Shamash, Nabu, Anu, Ea, Marduk ja Sin. Uuden opetuksen kukoistuskautena he korottivat kolme näistä jumalista kaikkien muiden yläpuolelle,

babylonialaiseksi triadiksi: Bel, Ea ja Anu; maan, meren ja taivaankannen jumalat. Eri paikkakunnilla versoi vielä lisää triadeja, jotka kaikki toivat mieleen andiittien ja sumerilaisten opetukset kolminaisuudesta. Ja samalla ne perustuivat siihen, mitä saalemilaiset uskoivat kolmen ympyränkehän muodostamasta Melkisedekin tunnuksesta.

95:1.5 (1042.6) Saalemilaisopettajat eivät kyenneet koskaan täysin hävittämään Ishtarin, jumalten äidin ja sukupuolisen hedelmällisyyden hengen, nauttimaan kansansuosiota. He tekivät parhaansa tämän jumalattaren palvonnan jalontamiseksi, mutta koskaan eivät babylonialaiset eivätkä heidän naapurinsa olleet kokonaan päässeet naamioiduista seksuaalisista palvontamuodoistaan. Joka puolella Kaksoisvirranmaata oli muodostunut yleiseksi tavaksi, että kaikki naiset ainakin kerran nuoruudessaan antautuivat tuntemattomien syleiltäviksi. Tätä pidettiin Ishtarin vaatimana uhrautuvuutena, ja uskottiin, että hedelmällisyys oli paljolti tämän seksuaaliuhrin varassa.

95:1.6 (1043.1) Aluksi Melkisedekin opetusten leviäminen sujui varsin tyydyttävästi, kunnes Kishin koulun johtaja Nabodad päätti käydä keskitettyyn hyökkäykseen vallitsevaa temppelihaureuskäytäntöä vastaan. Mutta Saalemin lähetyssaarnaajat kärsivät tappion yrittäessään toteuttaa tätä sosiaalista uudistusta, ja tämän epäonnistuneen yrityksen raunioihin sortuivat myös kaikki heidän mainittua uudistustakin tärkeämmät hengelliset ja filosofiset opetuksensa.

95:1.7 (1043.2) Tätä Saalemin evankeliumin kärsimää tappiota seurasi välittömästi Ishtar-kultin nousu, rituaalin, joka jo oli vallannut Palestiinan Ashtorethina, Egyptin Isiksenä, Kreikan Afroditea ja joka oli tunkeutunut pohjoisten heimojen keskuuteen Astartena. Ja juuri tämän ishtarinpalvonnan elpymisen myötä babylonialaiset papit ryhtyivät jälleen tähyilemään tähtiä; astrologia koki Mesopotamiassa viimeisen suuren elpymisensä, ennustamisesta tuli muotiasia, ja vuosisatojen ajan papisto rappeutumistaan rappeutui.

95:1.8 (1043.3) Melkisedek oli muistuttanut seuraajiaan siitä, että nämä opetuksessaan saarnaisivat ainoasta Jumalasta, kaiken olevaisen Isästä ja Luojasta, ja kehottanut heitä saarnaamaan yksinomaan evankeliumia vain uskon kautta saavutettavasta jumalallisesta suosiosta. Mutta uuden totuuden opettajat ovat useinkin erehtyneet yrittämään liikaa, yrittämään hitaan evoluution korvaamista äkillisellä revoluutiolla. Mesopotamiassa toimineet Melkisedekin lähetyssaarnaajat nostivat moraalin tavoitetason kansan kannalta aivan liian korkealle. He yrittivät liikaa, ja heidän ajamansa jalo asia kärsi tappion. Heidät oli valtuutettu saarnaamaan tarkalleen määrättyä evankeliumia, julistamaan totuutta siitä, että Universaalinen Isä on todellinen, mutta he sotkeutuivat arvokkaalta tavoitteelta näyttäneeseen tapasääntöjen uudistamiseen. Ja näin heidän suuri tehtävänsä ajautui sivuraiteille, itse asiassa se katosi pettymykseen ja unohdukseen.

95:1.9 (1043.4) Kishissä sijainneen Saalemin pääpaikan hajaantumiseen tarvittiin vain yhden sukupolven aika, ja ainoaan Jumalaan uskomisen puolesta tehty julistustyö päättyi käytännöllisesti katsoen

koko Mesopotamiassa. Mutta Saalemin koulujen opetuksen jättämät jäljet eivät hävinneet. Hajallaan siellä täällä olevat vähäiset ryhmät uskoivat edelleenkin ainoaan Luojaan ja taistelivat mesopotamialaispappien epäjumalainpalvontaa ja moraalittomuutta vastaan.

95:1.10 (1043.5) Juuri ne Saalemin lähetyssaarnaajat, jotka toimivat heidän oppiensa hylkäämistä seuranneena aikana, kirjoittivat monet Vanhan testamentin psalmeista. He kaiversivat ne kiveen, josta myöhempien aikojen heprealaispapi ne vankeutensa aikana löysivät ja sisällyttivät ne sittemmin virsikokoelmaan, jota on pidetty juutalaisten kirjoittamana. Näitä Babylonista peräisin olevia kauniita psalmeja ei kirjoitettu Bel-Mardukin temppeleissä, vaan ne olivat aikaisempien Saalemin lähetyssaarnaajien jälkeläisten työtä, ja ne muodostavat jyrkän vastakohdan babylonialaisten pappien maagisille kyhäelmille. Jobin kirja heijastaa melko hyvin Saalemin koulun opetuksia Kishissä ja kaikkialla Mesopotamiassa.

95:1.11 (1043.6) Monia Kaksoisvirranmaan uskonnollisen kulttuurin aineksia kulkeutui heprealaiseen kirjallisuuteen ja liturgiaan Egyptin kautta Amenemopen ja Ikhnatonin toiminnan välityksellä. Egyptiläisten keskuudessa säilyivät huomattavan hyvin opetukset sosiaalisesta velvollisuudentunnosta, jotka olivat peräisin varhaisemmilta andiittimesopotamialaisilta ja jotka Eufraatinlaaksoa hallussaan pitäneet myöhempien aikojen babylonialaiset olivat varsin suuressa määrin jo kadottaneet.

2. Egyptin varhaisuskonto

95:2.1 (1043.7) Melkisedekin alkuperäiset opetukset juurtuivat tosiasiasa kaikkein syvimmin Egyptiin, josta ne myöhemmin levisivät Eurooppaan. Niilinlaakson kehityspohjainen uskonto sai aika ajoin uusia aineksia siitä, että maahan saapui Eufratinlaakson parhaita nodiitti-, adamiitti- ja myöhemmin andiittikansojen rotuaineksia. Monet Egyptin siviilivirkamiehet olivat toisin ajoin sumerilaisia. Jos Intiassa tuohon aikaan oli maailman monipuolisin rotusekoitus, niin Egyptissä kukoisti tuolloisen Urantian perusteellisimmin sekoittunut uskonnonfilosofia, ja Niilinlaaksosta se levisi moniin maanosiin. Juutalaiset ovat maailman luomista koskevan käsityksensä osalta paljossa velkaa babylonialaisille, mutta jumalallisen Kaitselmuksen käsityksensä he saivat egyptiläisiltä.

95:2.2 (1044.1) Poliittiset ja moraaliset pikemmin kuin filosofiset tai uskonnolliset suuntaukset tekivät Egyptistä Saalemin opetusten kannalta Mesopotamiaa suotuisamman. Egyptissä jokainen heimojohtaja, joka ensin oli taistellut itsensä faaraon valtaistuimelle, pyrki myös pitämään dynastiansa vallassa julistamalla heimojumalansa alkuperäiseksi jumaluudeksi ja kaikkien muiden jumalten luojaksi. Tällä tavoin egyptiläiset vähitellen tottuivat ajatukseen ylijumalasta, mikä toimi astinkivenä myöhempään opinkappaleeseen universaalisesta Luoja jumaluudesta. Monoteismin idea huojuu Egyptissä edestakaisin useiden vuosisatojen ajan niin, että usko yhteen Jumalaan aina välillä voitti alaa, mutta koskaan se

ei onnistunut pääsemään kehittymässä olleisiin polyteistisiin käsityksiin nähden täysin hallitsevaan asemaan.

95:2.3 (1044.2) Egyptin kansanheimot olivat aikakausien ajan harrastaneet luonnonjumalien palvontaa. Tarkemmin sanottuna kullakin noin neljästäkymmenestä eri heimosta oli oma erityinen ryhmäjumalansa yhden heimon palvoessa härkää, toisen palvoessa leijonaa, kolmannen oinasta ja niin edelleen. Vielä sitäkin aikaisemmin ne olivat olleet toteemiheimoja, jokseenkin samaan tapaan kuin Amerikan intiaanit.

95:2.4 (1044.3) Egyptiläiset havaitsivat aikanaan, että tiilillä vuoraamattomiin hautoihin lasketut ruumiit soodapitoisen hiekan vaikutuksesta säilyivät – palsamoituivat –, kun tiiliholveihin haudatut ruumiit sen sijaan mätänivät. Nämä havainnot johtivat kokeiluihin, joiden tuloksena oli myöhemmin vallinnut tapa palsamoida vainajat. Egyptiläiset uskoivat ruumiin säilymisen helpottavan vainajan kulkua tulevan elämän läpi. Jotta yksilö kaukaisessa tulevaisuudessa, kun ruumis jo oli mädännyt, olisi asianmukaisesti tunnistettavissa, he panivat ruumiin mukana hautaan kuvapatsaan ja kaiversivat vainajan kuvan arkun kanteen. Näiden hautapatsaiden valmistaminen johti egyptiläisen taiteen merkittävään kohenemiseen.

95:2.5 (1044.4) Vuosisatojen ajan egyptiläiset luottivat siihen, että haudat turvasivat ruumiin säilymisen ja kuolemanjälkeisen elämän miellyttävyyden. Myöhemmin tapahtunut maagisten käytäntöjen kehittyminen, olkoonkin että ne kuormittivat elämää kehdosta hautaan, vapauttivat heidät kuitenkin varsin tehokkaasti

hautauskonnosta. Papeilla oli tapana kaivertaa arkkuihin loitsutekstejä, joiden uskottiin suojelevan ihmistä sellaiselta, ”että hänen sydämensä manalassa viettäisiin hänen rinnastaan”. Ennen pitkää näitä maagisia tekstejä kerättiin sekalaiseksi valikoimaksi, joka säilyi ”Kuolleitten kirjana”. Mutta Niilinlaaksossa maaginen rituaali tuli jo varhaisessa vaiheessa kosketuksiin omantunnon ja luonteenlujuuden maailmojen kanssa, jopa niin suuressa määrin, ettei sellaista tuonaikaisten rituaalien myötä useinkaan saavutettu. Ja pelastuksen takeena luotettiin sen jälkeen näihin eettisiin ja moraalisiin ihanteisiin, pikemminkin kuin taidokkaasti valmistettuihin hautoihin.

95:2.6 (1044.5) Näiden aikojen taikauskoista on hyvänä esimerkkinä yleinen usko syljen parantavaan voimaan. Se oli käsitys, joka sai alkunsa Egyptistä ja levisi sieltä Arabiaan ja Mesopotamiaan. Legendan kertomassa Horuksen ja Setin välisessä taistelussa nuori jumala menetti silmänsä, mutta kun Set oli kukistettu, tämän silmän palautti paikalleen viisas jumala Thoth, joka sylkäisi haavaan ja paransi sen.

95:2.7 (1044.6) Egyptiläiset uskoivat kauan, että yötaivaalla tuikkivat tähdet edustivat kuolleitten arvohenkilöiden eloonjääneitä sieluja. Muiden eloonjääneiden he ajattelivat imeytyneen aurinkoon. Eräässä vaiheessa auringonpalvonnasta tuli muuan esi-isienpalvonnan laji. Suuren pyramidin kalteva sisäänkäynti osoitti suoraan Pohjantähteä kohti, jotta kuninkaan sielu haudasta noustessaan osaisi suoraa tietä

aina taivaalla pysyvien ja rataansa muuttamattomien kiintotähtien muodostamiin tähtikuvioihin, oletetuille kuninkaiden asuinsijoille.

95:2.8 (1045.1) Kun auringon viistojen säteiden havaittiin tunkeutuvan pilvissä olevasta aukosta maata kohti, uskottiin niiden olevan merkinä taivaallisten portaiden alaslaskemisesta, joita pitkin kuningas ja muut vanhurskaat sielut saattaisivat nousta taivaaseen. ”Kuningas Pepi on asettanut säteilynsä portaiksi jalkojensa alle noustakseen sitä myöten äitinsä tykö.”

95:2.9 (1045.2) Kun Melkisedek ilmestyi lihallisessa hahmossa, egyptiläisillä oli uskonto, joka oli huomattavasti naapurikansojen uskontoja korkeammalla. He uskoivat, että ruumiista irronnut sielu, jos se oli maagisin loitsukaavoin asianmukaisesti varustettu, kykenisi välttämään väliin tulevat pahat henget ja selvittämään tiensä Osiriksen tuomiosaliin, jossa se, mikäli se havaittiin syyttömäksi ”murhaan, ryöstöön, valheellisuuteen, aviorikokseen, varkauteen ja itsekkyyteen”, päästettäisiin autuuden maailmoihin. Jos tämä sielu vaa’assa punnittaessa havaittaisiin köykäiseksi, se lähetettäisiin helvettiin Syöjättärelle. Ja tämä oli monien naapurikansojen uskomuksiin verrattuna jo suhteellisen pitkälle edennyt käsitys tulevasta elämästä.

95:2.10 (1045.3) Käsitys maan päällä lihallisen elämän kuluessa tehtyjen syntien tuomitsemisesta tuonpuoleisessa kulkeutui heprealaiseen teologiaan Egyptistä. Sana ”tuomio” esiintyy koko heprealaisten psalmien kirjassa vain kerran, ja tuon nimenomaisen psalmin kirjoitti egyptiläinen.

3. Moraalikäsitysten kehitys

95:3.1 (1045.4) Vaikka Egyptin sivistys ja uskonto pääosin olivatkin peräisin andiittisesta Mesopotamiasta ja välittyivät myöhemmille sivilisaatioille enimmäkseen heprealaisten ja kreikkalaisten välityksellä, paljon, hyvin paljon egyptiläisten sosiaalisesta ja eettisestä idealismista sai silti alkunsa Niilinlaaksosta puhtaasti evoluutionvaraisen kehityksen tuloksena. Siitä huolimatta, että maahan kulkeutui myös paljon andiittista perua olevaa totuutta ja kulttuuria, kehittyi Egyptissä moraalista kulttuuria puhtaasti ihmisperäisen kehityksen tuloksena enemmän kuin ilmaantui samankaltaisin luonnonmukaisin menetelmin millään muulla rajatulla alueella ennen Mikaelin lahjoittautumista.

95:3.2 (1045.5) Moraalin kehitys ei ole kokonaan ilmoituksenvaraista. Korkeita moraalikäsityksiä on johdettavissa myös ihmisen omasta kokemuksesta. Ihminen voi kehittää jopa hengellisiä arvoja ja uutta kosmista ymmärrystä henkilökohtaisesta kokemusperäisestä elämästään, sillä hänessä asuu jumalallinen henki. Oman lisänsä tähän luonnonvaraiseen omantunnon ja luonteen kehitykseen toivat myös aika ajoin saapuneet totuuden opettajat, joita muinaisina aikoina tuli toisesta Eedenistä ja myöhemmin Melkisedekin Saalemin päämajasta.

95:3.3 (1045.6) Jo tuhansia vuosia ennen kuin Saalemin evankeliumi tunkeutui Egyptiin, Egyptin moraaliset johtajat opettivat oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä ja ahneuden kaihtamista.

Kolmetuhatta vuotta ennen kuin heprealaisten kirjoitukset kirjoitettiin, egyptiläisten tunnuslause kuului: ”Varmalla pohjalla on ihminen, jonka elämänohjeena on vanhurskaus ja joka vaeltaa, minne se vie.” He opettivat lempeyttä, kohtuutta ja hienotunteisuutta. Erään tämän aikakauden suuren opettajan sanoma kuului: ”Tee oikein ja kohtele kaikkia oikeudenmukaisesti.” Tämän ajanjakson egyptiläinen triadi oli Totuus–Oikeus–Vanhurskaus. Mikään Urantian puhtaasti ihmisperäisistä uskonnoista ei ole koskaan ylittänyt Niilinlaakson entisen humanismin sosiaalisia ihanteita ja moraalista suuruutta.

95:3.4 (1045.7) Näiden kehittyvien eettisten käsitysten ja moraalisten ihanteiden muodostamassa maaperässä Saalemin uskonnon vielä jäljellä olleet opetukset kukoistivat. Hyvän ja pahan käsitteet saivat helposti vastakaikua sellaisen kansan sydämessä, joka uskoi, että ”elämä annetaan rauhantahtoisille ja kuolema syyllisille.” ”Rauhantahtoinen on se, joka tekee sellaista, mitä rakastetaan; syyllinen on se, joka tekee sellaista, mitä vihataan.” Niilinlaakson asukkaat olivat eläneet näiden kehkeytyvien eettisten ja sosiaalisten normien mukaan vuosisatojen ajan, ennen kuin he omistivat myöhemmin ilmaantuneille oikean ja väärän, hyvän ja pahan, käsitteille ajatustakaan.

95:3.5 (1046.1) Egypti oli älyllinen ja moraalinen, muttei ylen määrin hengellinen. Egyptiläisten keskuudesta nousi kuudentuhannen vuoden aikana vain neljä suurta profeettaa. Amenemopea he seurasivat jonkin aikaa; Okhban he murhasivat; Ikhnatonin he hyväksyivät, mutta vain puolesta sydäimestä ja vain yhden lyhyen

sukupolven ajan; Mooseksen he torjuivat. Ja tälläkin kertaa poliittiset pikemminkin kuin uskonnolliset seikat vaikuttivat siihen, että Abrahamin, ja myöhemmin Joosefin, oli kaikkialla Egyptissä helppo käyttää melkoista vaikutusvaltaa yhdestä Jumalasta kertovien Saalemin opetusten hyväksi. Mutta kun Saalemin lähetyssaarnaajat saapuivat ensimmäistä kertaa Egyptiin, he kohtasivat siellä tämän erittäin eettisen, kehityksen tuottaman kulttuurin, johon oli sekoittunut mesopotamialaisten maahanmuuttajien mukanaan tuomia muuntuneita moraalinormeja. Nämä Niilinlaakson entisaikaiset opettajat julistivat ensimmäisinä omastatunnosta, että se oli Jumalan käsky, Jumaluuden ääni.

4. Amenemopen opetukset

95:4.1 (1046.2) Egyptissä varttui aikanaan opettaja, jota monet kutsuivat ”ihmisen pojaksi” ja toiset Amenemopeksi. Tämä näkijä ylensi omantunnon korkeimmaksi mahdolliseksi ratkaisuvallan käyttäjäksi oikean ja väärän välillä, opetti synnin saavan rangaistuksensa ja julisti pelastusta, joka oli saavutettavissa aurinkojumaluuden puoleen kääntymällä.

95:4.2 (1046.3) Amenemope opetti, että rikkaus ja menestys olivat Jumalan lahja, ja tämä käsitys väritti sittemmin ilmestyneen heprealaisen filosofian läpikotaisin. Tämä jalo opettaja uskoi, että jumalatietoisuus oli kaikessa käyttäytymisessä määräävä tekijä; että jokainen hetki tulisi elää tietoisena Jumalan läsnäolosta ja tietoisena

vastuullisuudestaan hänelle. Tämän tietäjän opetukset käännettiin myöhemmin heprean kielelle, ja niistä tuli tuon kansan pyhä kirja kauan ennen kuin Vanha testamentti saatettiin kirjalliseen asuun. Tämän hyvän miehen tärkeimmässä opetuksessa oli kysymys hänen poikansa ohjaamisesta rehtyteen ja rehellisyyteen, sitten kun tämä hoitaisi valtion luottamustehtäviä, ja nämä ylevät näkemykset aikojen takaa olisivat kunniaksi kenelle hyvänsä nykyajan valtiomiehelle.

95:4.3 (1046.4) Tämä Niilin-rantojen viisas mies opetti, että ”rikkaus saa siivet ja lentää pois”, että kaikki maallinen on katoavaista. Tärkeimmässä rukouksessaan hän pyysi, että hän ”säästyisi pelolta”. Hän kehotti kaikkia hylkäämään ”ihmisten sanat” ja turvautumaan ”Jumalan tekoihin”. Hänen opetuksensa ydinsisältönä oli: Ihminen päättää, mutta Jumala säätää. Hepreaksi käännettyinä hänen opetuksensa antoivat suunnan Vanhan testamentin Sananlaskujen kirjan filosofialle. Kreikannettuina ne sävyttivät helleenien koko myöhempää uskonnonfilosofiaa. Myöhempien aikojen aleksandrialaisella filosofi Filonilla oli hallussaan Viisaudenkirjan kopio.

95:4.4 (1046.5) Amenemope toimi, jotta kehityksen kautta ilmaantunut etiikka ja ilmoituksen kautta saatu moraali säilyisivät, ja kirjoituksillaan hän välitti ne edelleen sekä heprealaisille että kreikkalaisille. Hän ei ollut tämän aikakauden uskonnollisista opettajista suurin, mutta hänen vaikutuksensa oli suurin, sillä hän väritti kahden länsimaisen sivistyksen kehittymiseen vaikuttaneen kulttuurin piirissä sittemmin esiintynyttä ajattelua: heprealaisten,

joiden keskuudessa länsimainen uskonnollinen usko kehittyi huippuunsa, sekä kreikkalaisten, jotka kehittivät puhtaasti filosofisen ajattelun suurimpiin eurooppalaisiin korkeuksiinsa.

95:4.5 (1046.6) Heprealaiden Sananlaskujen kirjan luvut viisitoista, seitsemäntoista ja kaksikymmentä sekä tekstikohta luvun kaksikymmentäkaksi jakeesta seitsemäntoista luvun kaksikymmentäneljä jakeeseen kaksikymmentäkaksi on otettu lähes sanatarkasti Amenemopen Viisaudenkirjasta. Heprealaiden Psalmien kirjan ensimmäinen psalmi on Amenemopen kirjoittama, ja siihen sisältyy Ikhnatonin opetusten ydinsanoma.

5. Ainutlaatuinen Ikhnaton

95:5.1 (1047.1) Amenemopen opetusten ote egyptiläisten ajatusmaailmasta oli vähitellen kirpoamassa, kun erään egyptiläisen saalemilaislääkärin vaikutuksesta muuan kuningasperheen nainen omaksui Melkisedekin opetukset. Tämä nainen suostutteli poikansa, Egyptin faaraon Ikhnatonin, hyväksymään nämä opit Ainoasta Jumalasta.

95:5.2 (1047.2) Sen jälkeen kun kuolevaishahmoinen Melkisedek täältä poistui, yhdelläkään ihmisellä ei ollut tähän mennessä ollut yhtä hämmästyttävän selkeää käsitystä Saalemin ilmoitususkonnosta kuin Ikhnatonilla. Joissakin suhteissa tämä nuori Egyptin kuningas on eräs ihmiskunnan historian merkittävimpiä henkilöitä. Aikana,

jolloin hengellinen lamaannus Mesopotamiassa aina vain paheni, hän piti Egyptissä elävänä oppia El Eljonista, Ainoasta Jumalasta, ja piti niin tehdessään yllä sitä filosofista monoteismin kanavaa, joka oli elintärkeä tuolloin vielä tulevaisuuteen kuuluneen Mikaelin lahjoittautumisen uskonnolliselle taustalle. Ja tunnustukseksi nimenomaan tästä sankariteosta – muiden syiden ohella – Jeesus-lapsi vietiin Egyptiin, jossa muutamat Ikhnatonin hengelliset seuraajat tapasivat hänet, ja tiettyyn määrään asti he ymmärsivät joitakin piirteitä hänen jumalallisesta tehtävästään Urantialla.

95:5.3 (1047.3) Mooses, suurin persoonallisuus Melkisedekin ja Jeesuksen välillä, oli heprealaisen rodun ja Egyptin kuningasperheen yhteinen lahja maailmalle. Ja mikäli Ikhnaton olisi omannut Mooseksen osaavuuden ja kyvykkyyden, mikäli hän olisi osoittanut hämmästyttävän uskonnollisen johtajuutensa veroista poliittista nerokkuutta, Egyptistä olisi siinä tapauksessa tullut tuon ajan suuri monoteistinen kansakunta. Ja jos niin olisi käynyt, on hyvinkin mahdollista, että Jeesus olisi elänyt enimmän osan kuolevaisen hahmossa viettämästään elämästä Egyptissä.

95:5.4 (1047.4) Yksikään kuningas ei koko historian aikana ole edennyt niin järjestelmällisesti kääntääkseen kokonaisen kansakunnan polyteismista monoteismiin kuin tämä merkillinen Ikhnaton. Mitä ällistyttävimmällä päättäväisyydellä tämä nuori hallitsija katkaisi siteet menneisyyteen: muutti nimensä, hylkäsi pääkaupunkinsa, rakensi kokonaan uuden kaupungin ja loi uuden taiteen ja kirjallisuuden kokonaiselle kansalle. Mutta hän eteni liian nopeasti; hän rakensi liian paljon – enemmän kuin saattoi säilyä, sitten kun

hän oli poissa. Hän ei toisaalta kyennyt järjestämään kansansa aineellista turvallisuutta ja hyvinvointia, mikä kaikki tuli epäsuotuisasti hänen uskonnollisia opetuksiaan vastaan, sitten kun vastoinkäymisten ja sorron tulvavedet myöhemmin pyyhkäisivät egyptiläisten yli.

95:5.5 (1047.5) Olisipa tällä hämmästyttävän selväpiirteisen näkemyksen ja epätavallisen määrätietoisuuden omanneella miehellä ollut Mooseksen poliittinen tarkkavaistoisuus, niin hän olisi muuttanut koko historian kulun siltä osin, kuin kysymys on läntisen maailman uskonnon kehityksestä ja totuuden julkitulosta. Elinaikanaan hän pystyi hillitsemään yleensäkin huonoon huutoon saattamiensa pappien toimintaa, mutta nämä ylläpitivät kulttejaan salassa ja riensivät toimimaan, heti kun nuori kuningas joutui pois vallasta. Eivätkä papit vitkastelleet yhdistäessään kaikki Egyptiä sittemmin kohdanneet vaikeudet hänen hallituskautenaan tapahtuneeseen monoteismin pystyttämiseen.

95:5.6 (1047.6) Siinä Ikhnaton osoitti viisautta, että hän pyrki juurruttamaan monoteismin aurinkojumalan valepuvussa. Tämä päätös lähteä rakentamaan Universaalisen Isän palvontaa tuomalla kaikki jumalat aurinkokultin piiriin, juontui edellä mainitun saalemilaislääkärin antamasta neuvosta. Ikhnaton otti tuolloin olemassa olleen Aton-uskon yleisesti tunnetut opinkappaleet Jumaluuden isyydestä ja äitiydestä ja loi niistä uskonnon, joka tiedosti läheisen palvontayhteyden ihmisen ja Jumalan välillä.

95:5.7 (1048.1) Ikhnaton oli riittävän viisas pitääkseen palvonnan ulkonaisesti edelleen auringonjumala Atonin palvontana, samalla

kun hän johdatti seuraajansa Ainoan Jumalan, Atonin luoja ja kaikkien ylimmän Isän, verhottuun palvontaan. Tämä nuori opettaja-kuningas oli tuottelias kirjailija, joka kirjoitti tutkielman nimeltä ”Ainoa Jumala”. Kirjassa oli kolmekymmentäyksi lukua. Palattuaan valtaan papit hävittivät sen jäljettömiin. Ikhnaton kirjoitti myös satakolmekymmentäseitsemän hymniä, joista kahtatoista nyt säilytetään Vanhan Testamentin Psalmien kirjassa ja pidetään heprealaisten kirjoittamina.

95:5.8 (1048.2) Ikhnatonin uskonnon ylivoimaisesti tärkein sana päivittäisessä elämässä oli ”vanhurskaus”, ja ennen pitkää hän laajensi oikeintekemisen käsitettä niin, että sen piiriin kuuluivat niin kansainvälinen kuin kansallinenkin etiikka. Tuolloin eli sukupolvi, jossa ilmeni hämmästyttävää omakohtaista hurskautta ja jolle oli ominaista, että älykkäämpien miesten ja naisten keskuudessa esiintyi aitoa pyrkimystä Jumalan löytämiseen ja tuntemiseen. Tuona aikana ei sosiaalinen asema eikä varallisuus tuonut kenellekään egyptiläiselle mitään etua lain edessä. Egyptin perhe-elämä vaikutti paljon moraalisen kulttuurin säilymiseen ja kohoamiseen, ja se oli innoittavana esimerkkinä juutalaisten myöhemmälle erinomaiselle perhe-elämälle Palestiinassa.

95:5.9 (1048.3) Ikhnatonin evankeliumin kohtalokas heikkous oli sen sisältämä suurin totuus: oppi siitä, ettei Aton ollut pelkästään Egyptin luoja, vaan myös ”koko maailman, ihmisen ja eläinten ja kaikkien vieraiden maiden, jopa Syyrian ja Kushin luoja tämän Egyptinmaan lisäksi. Hän asettaa kaikki paikalleen ja pitää huolen kaikkien tarpeista.” Nämä käsitykset Jumaluudesta olivat korkeita ja

yleviä, mutta ne eivät olleet kansallismielisiä. Tällaiset uskonnon piirissä esiintyneet kansainväliset mielialat eivät olleet omiaan lisäämään Egyptin armeijan taistelumieltä sotatanterella, kun ne sen sijaan antoivat pappien käteen tehokkaita aseita käytettäväksi nuorta kuningasta ja hänen uutta uskontoaan vastaan. Hänen käsityksensä Jumaluudesta oli myöhempien heprealaisten vastaavaa käsitettä paljon korkeammalla, mutta se oli edennyt liian kauas palvellakseen enää kansakunnanrakentajan päämääriä.

95:5.10 (1048.4) Vaikka yksijumalaisuuden ihanne Ikhnatonin poismenon myötä kärsikin tappion, ajatus yhdestä Jumalasta jäi silti pysyvästi monien ryhmien mieleen. Ikhnatonin vävy palasi pappien mukana palvomaan vanhoja jumalia ja muutti nimensä Tutankhameniksi. Teebasta tuli taas pääkaupunki, ja papit lihoivat maaomaisuutensa varassa, olihan heidän hallussaan lopulta seitsemäsosa koko Egyptistä. Eikä aikaakaan, kun muuan tämän samaisen pappissäädyn jäsen anasti röyhkeästi kruunun.

95:5.11 (1048.5) Mutta kokonaan papit eivät monoteismin aaltoa pystyneet kammitsoimaan. Heidän oli pakko yhdistellä jumalia ja kirjoittaa yhä useampia jumalten nimiä yhdysviivoin yhdeksi nimeksi. Jumalten perhe supistui supistumistaan. Ikhnaton oli yhdistänyt taivaalla liekehtivän kiekon ja Luojajumalan, eikä tämä ajatus lakannut leimahtelemasta liekkiin ihmisten, yksinpä pappienkin, sydämessä vielä kauan sen jälkeen, kun nuori uudistaja oli siirtynyt tuonpuoleiseen. Monoteismin ajatus ei milloinkaan sammunut ihmisten sydäimestä, ei Egyptissä eikä maailmassa. Se kyti saman jumalallisen Isän Luoja-Pojan saapumiseen asti, sen

ainoan Jumalan, jota Ikhnaton niin antaumuksellisesti oli julistanut koko Egyptin palvottavaksi.

95:5.12 (1048.6) Ikhnatonin opin heikkoutena oli se, että hän piti esillä niin pitkälle kehittynyttä uskontoa, että vain sivistyneet egyptiläiset kykenivät täysin käsittämään hänen opetuksensa. Maatyöläisten syvät rivit eivät oikeastaan koskaan ymmärtäneet hänen evankeliumiaan, ja siksi ne olivat valmiit palaamaan pappien mukana entisaikoina harjoitettuun Isiksen ja hänen puolisonsa Osiriksen palvontaan, Osiriksen, jonka oletettiin ihmeenkaltaisella tavalla heränneen pimeyden ja pahuuden jumalan Setin hänelle aiheuttamasta julmasta kuolemasta.

95:5.13 (1049.1) Oppi kaikille ihmisille tarjolla olevasta kuolemattomuudesta oli egyptiläisille liian edistyksellinen. Vain kuninkaille ja rikkaille oli luvassa kuolleistaherääminen. Juuri sen vuoksi he niin huolellisesti palsamoivat ja säilyttivät näiden ruumiit hautakammioissaan tuomiopäivää varten. Mutta ajatus pelastuksen ja ylösnousemuksen demokraattisuudesta, jota Ikhnaton nimenomaan oli opettanut, pääsi lopulta voitolle ja jopa niin laajasti, että egyptiläiset myöhemmin jo uskoivat mykkien eläintenkin eloonjäämiseen.

95:5.14 (1049.2) Vaikka tämän egyptiläisen hallitsijan yritys houkutella kansansa palvomaan yhtä ainoaa Jumalaa näyttikin valuneen hiekkaan, olisi huomattava, että hänen työnsä jälkivaikutukset säilyivät vuosisatojen ajan sekä Palestiinassa että Kreikassa ja että Egyptistä tuli näin se välittäjä, jonka kautta Niilin varsien monikoosteinen ja kehityspäriäinen sivistys ja Eufratin seutujen

ilmoitusperäinen uskonto välittyivät kaikille myöhemmille länsimaiden kansoille.

95:5.15 (1049.3) Tämän Niilinlaaksossa tapahtuneen moraalin kehityksen ja hengellisen kasvun suurenmoisen aikakauden hohto oli nopeasti himmenemässä suunnilleen niihin aikoihin, jolloin heprealaisten kansallinen elämä oli alkamassa, ja näiden beduiinien Egyptissä-olosta seurasi, että he veivät mukanaan monia aineksia näistä opetuksista ja omassa rotukohtaisessa uskonnossaan pelastivat monet Ikhnatonin opinkappaleet unohdukselta.

6. Saalemin opit Iranissa

95:6.1 (1049.4) Muutamat Palestiinasta matkaan lähteneet Melkisedekin lähetyssaarnaajat vaelsivat Mesopotamian kautta laajalle Iranin ylätasangolle. Yli viidensadan vuoden ajan Saalemin opettajien toiminta oli Iranissa tuloksellista, ja koko kansakunta oli kääntymässä Melkisedekin uskonnon kannalle, kun hallitsijanvaihdos aiheutti yllättäen katkeran vainon, joka käytännöllisesti katsoen teki lopun Saalemin kultin monoteistisistä opetuksista. Opinkappale Abrahamin liitosta oli tosiasiassa jo hävinnyt Persiasta, kun Zarathustra tuolla moraalin renessanssin suurenmoisella vuosisadalla, kuudennella vuosisadalla ennen Kristusta, ilmestyi elvyttämään Saalemin evankeliumin hiipuvaa hiillosta.

95:6.2 (1049.5)

Tämän uuden uskonnon perustaja oli miehekäs ja seikkailunhaluinen nuorukainen, joka ensimmäisellä pyhiinvaellusmatkallaan Mesopotamian Uuriin oli saanut kuulla Caligastian ja Luciferin kapinasta kertovia perimätietoja – monien muiden perimätietojen ohella –, ja kaikki, mitä hän kuuli, oli vedonnut voimakkaasti hänen uskonnolliseen luonteenlaatuunsa. Niin hän erään Uurissa näkemänsä unen johdosta päätyi sellaiseen toimintaohjelmaan, että hän palaisi pohjoisille kotiseuduilleen ryhtyäkseen valamaan kansansa uskontoa uuteen muottiin. Hän oli omaksunut heprealaisten ajatuksen oikeudenmukaisesta Jumalasta, Mooseksen käsityksen jumalallisuudesta. Idea korkeimmasta Jumalasta oli kirkkaana hänen mielessään, ja kaikkia muita jumalia hän piti paholaisina passittaen nämä niiden riivaajien joukkoon, joista hän oli kuullut Mesopotamiassa. Hän oli saanut kuulla kertomuksen Seitsemästä Valtiahengestä siinä muodossa, jossa se oli säilynyt Uurissa kerrotuissa perimätiedoissa, ja niinpä hän loi seitsemästä ylijumalasta koostuvan loistavan yhdistelmän, jonka päänä oli Ahura-Mazda. Nämä ylimmälle jumalalle alistetut jumalat hän liitti jäseniksi Oikean Lain, Hyvän Ajattelun, Jalon Hallituksen, Pyhän Luonteenlaadun, Terveiden ja Kuolemattomuuden idealisoitumaan.

95:6.3 (1049.6)

Ja tämä uusi uskonto oli toiminnan – työn – uskonto, ei rukousten eikä rituaalien. Sen Jumala oli äärimmäisen viisas olento ja sivilisaation suojelija. Se oli taisteleva uskonnonfilosofia, joka uskalsi kamppailla pahuutta, toimetttömyyttä ja takapajuisuutta vastaan.

95:6.4 (1049.7) Zarathustra ei opettanut tulenpalvontaa, vaan yritti käyttää liekkiä universaalista ja ylintä valta-asemaa edustavan puhtaan ja viisaan Hengen symbolina. (On hyvinkin totta, että hänen myöhemmät seuraajansa sekä kunnioittivat että palvoivat tätä symbolista tulta.) Erään iranilaisen ruhtinaan kääntymyksen jälkeen tätä uskontoa lopulta levitettiin miekalla. Ja Zarathustra kuoli sankarillisesti taistelussa sen puolesta, minkä hän uskoi olevan ”valon Herran totuus”.

95:6.5 (1050.1) Zarathustralaisuus on ainoa urantialainen uskonkäsitys, jonka piirissä ovat säilyneet dalamatialaiset ja eedeniläiset opetukset Seitsemästä Valtiashengestä. Vaikkei zarathustralaisuus onnistunutkaan kehittämään kolminaisuuskäsitettä, se pääsi kuitenkin tietyllä tavalla lähelle Seitsenkertaisen Jumalan käsitettä. Alkuperäinen zarathustralaisuus ei ollut puhdasta dualismia. Vaikka sen varhaisimmat opit kylläkin esittivät pahuuden hyvyyden ajallisenä rinnakkaisilmiönä, silti paha ehdottomasti – ikuisuutta ajatellen – hukkui lopulta vallalle pääsevän hyvyyden todellisuuteen. Vasta myöhempinä aikoina alettiin pitää totena sellaista uskoa, että hyvä ja paha kilpailivat samoin ehdoin.

95:6.6 (1050.2) Vaikka juutalaisten perinteiset käsitykset taivaasta ja helvetistä samoin kuin oppi perkeleistä – siinä muodossa, jossa ne on sisällytetty heprealaisiin kirjoituksiin – perustuikin tuohon aikaan jäljellä olleisiin perimätietoihin Luciferista ja Caligastiasta, ne oli kuitenkin pääosin saatu zarathustralaisilta aikana, jonka juutalaiset olivat persialaisten poliittisen ja sivistyksellisen

herruuden alaisina. Egyptiläisten opin tavoin Zarathustrankin opetukseen sisältyi oppi ”tuomiopäivästä”, mutta hän liitti tämän tapahtuman maailmanloppuun.

95:6.7 (1050.3) Persiassa zarathustralaisuuden jälkeen vallinnut uskonto sai sekin merkittävässä määrin vaikutteita tästä uskonnosta. Kun iranilaiset papit yrittivät päästä eroon Zarathustran opetuksista, he elvyttivät muinoin vallalla olleen mitranpalvonnan. Ja mitralaisuus levisi Levantin ja Välimeren alueen joka kolkkaan niin, että se oli jonkin aikaa sekä juudaismin että kristinuskon aikalainen. Näin Zarathustran opit painoivat leimansa peräjälkeen kolmeen suureen uskontoon: juudaismiin ja kristinuskoon ja niiden kautta muhamettilaisuuteen.

95:6.8 (1050.4) Mutta pitkä välimatka erottaa Zarathustran jalot opetukset ja ylevät psalmit parsilaisten tuottamista hänen evankeliuminsa nykyisistä vääristelmistä, parsilaisten, jotka pelkäävät ylettömästi vainajia ja jotka ylläpitävät uskoa sellaisiin viisasteluihin, jollaisia Zarathustra ei olisi koskaan alentunut sietämään.

95:6.9 (1050.5) Tämä suurmies kuului siihen ainutlaatuiseen ryhmään, joka ilmestyi kuudennella vuosisadalla ennen Kristusta estämään Saalemin lamppua kokonaan ja lopullisesti sammumasta, lamppua, joka paloi perin himmeänä osoittamassa ihmiselle hänen pimentyneessä maailmassaan ikuiseen elämään johtavaa valaistua tietä.

7. Saalemin opetukset Arabiassa

95:7.1 (1050.6) Arabian autiomaassa Melkisedekin opetukset yhdestä ja ainoasta Jumalasta saivat pysyvän jalansijan vasta verrattain myöhäisenä ajankohtana. Saalemin lähetysaarnaat epäonnistuivat Arabiassa, samoin kuin Kreikassa siksi, että he ymmärsivät väärin Makiventan varoitukset liiallisesta organisoimisesta. Mutta se tulkinta, jonka he tekivät Makiventan antamasta kehotuksesta pidättyä kaikista yrityksistä levittää evankeliumia sotilaalliseen voimaan tai siviilihallinnolliseen pakottamiseen turvautumalla, ei muodostunut heille samanlaiseksi esteeksi.

95:7.2 (1050.7) Melkisedekin opetukset eivät edes Kiinassa tai Roomassa valuneet niin täydellisesti hukkaan kuin kävi tällä erämaaseudulla itsensä Saalemin naapurustossa. Kauan sen jälkeen kun kaukoidän ja länsimaiden kansojen valtaosasta oli tullut tahollaan buddhalaisia ja kristittyjä, Arabian autiomaan pysyi sellaisena kuin se oli ollut tuhannet vuodet. Kukin heimo palvoi ikivanhaa fetissiään, ja monilla yksittäisillä perhekunnilla oli omat kotijumalansa. Taistelua babylonialaisen Ishtarin, heprealaisen Jahven, iranilaisen Ahuran ja kristittyjen Herran Jeesuksen Kristuksen Isän välillä käytiin kauan.

95:7.3 (1051.1) Siellä täällä Arabian eri kulmilla oli perheitä ja sukuja, jotka pitivät yhä kiinni epämääräisestä ainoan Jumalan käsityksestä. Tällaiset ryhmät vaalivat perimätietoja Melkisedekistä, Abrahamista, Mooseksesta ja Zarathustrasta. Oli lukuisia keskuksia, jotka olisivat saattaneet olla vastaanottavaisia Jeesuksen evankeliumille, mutta

aavikkomaiden kristityt lähetyssaarnaajat olivat ankara ja peräänantamaton ryhmä, jos heitä vertaa niihin kompromissintekijöihin ja uusien urien aukoiin, jotka toimivat lähetyssaarnaajina Välimerenmaissa. Jos Jeesuksen seuraajat olisivat suhtautuneet vakavammin hänen käskyynsä ”Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia”, ja jos he olisivat olleet hienovaraisempia tässä saarnaamisessaan eivätkä aivan niin tiukkoja omatekoisissa sosiaalisissa rinnakkaisvaatimuksissaan, monet maat, Arabia niiden joukossa, olisivat ottaneet ilolla vastaan kirvesmiehen pojan yksinkertaisen evankeliumin.

95:7.4 (1051.2) Siitä huolimatta, etteivät Levantin suuret monoteistiset uskonnot juurtuneet Arabiaan, tämä aavikkojen maa kykeni tuottamaan uskonnon, joka – vaikka se sosiaalisten vaatimusten osalta saattoikin olla vähemmän ankara – oli kaikesta huolimatta monoteistinen.

95:7.5 (1051.3) Autiomaan alkeellisiin ja jäsentymättömiin uskomusjärjestelmiin liittyi vain yksi koko heimoa, rotua tai kansaa koskenut yhteinen tekijä, nimittäin omalaatuinen ja yleinen kunnioitus, jota miltei kaikki Arabian heimot halusivat osoittaa tietyille mustalle kivifetissille eräässä Mekan temppelissä. Tämä yhteinen kosketuskohta ja kunnioituksen kohde johti sittemmin islaminuskon perustamiseen. Mitä tulivuoren henki Jahve oli juutalaisille seemiläisille, sitä tuli Kaaban kivi olemaan heidän arabiserkuilleen.

95:7.6 (1051.4) Islamin voimana on ollut sen selväpiirteinen ja tarkkarajainen käsitys Allahista yhtenä ja ainoana Jumaluutena.

Islamin heikkoutena on ollut sen levittämiseen yhdistynyt sotilaallisen voiman käyttö, samoin kuin siihen sisältyvä naisen arvonalennus. Mutta se on järkkymättä pitäytynyt käsitykseensä kaiken Ainoasta Universaalisesta Jumaluudesta, ”joka tietää näkyväisen ja näkymättömän. Hän on laupias ja armahtavainen.” ”Totisesti on Jumala hyvydessään ylenpalttinen kaikkia ihmisiä kohtaan.” ”Ja milloin minä olen sairas, Hän on se, joka minut parantaa.” ”Sillä milloin tahansa vain kolmekin puhuu keskenään, on siinä Jumala neljäntenä”, sillä eikö hän ole ”ensimmäinen ja viimeinen, kuin myös näkyvä ja salattu”?